

SLOVENSKI VEŠTNIK

CELOVEC
TOREK
23. JAN.
1990

Letnik XLV.
Štev. 6 (2521)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10
P. b. b.

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin
P. n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na Koroškem

SLOVENSKI VEŠTNIK, Tiskovna ul. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ABIT-026, P. P. 171, 61000 Ljubljana

Posvet SPZ v Sentsprimozu

Udeleženci sobotnega posveta, na katerega je Slovenska prosvetna zveza vabila člane svojih odborov in zastopnike krajevnih društev, so se potem, ko jih je pozdravil predsednik Tomaž Ogris, razdelili na tri skupine. Te so izdelale načrte za posamezna kulturna področja, po razpravi v plenumu pa so sprejeli program dela SPZ za letošnje leto.

Alpe-Jadran: novo alternativno društvo

Zastopniki demokratičnih iniciativ, mirovniških skupin ter zelenih list so se v soboto zbrali v Celovcu, da bi začrtali nadaljnji program v skupnem prizadevanju za „alternativo v prostoru Alpe-Jadran“. Načelni sklep o ustanovitvi takega društva so sprejeli že lani junija v Gradcu, tako da so ga v Celovcu le še formalno potrdili. Z združitvijo hočejo doseči boljše sodelovanje, strokovnejšo izmenjavo mnenj in okrepjen nastop v javnosti. Na sestanku v Celovcu, kjer so sodelovale iniciative iz Slovenije, Italije, Madžarske in raznih avstrijskih zveznih dežel, so med drugim zahtevali zaprtje JE Krško, odstranitev jedrskega orožja in zaščito narodnih manjšin v vseh deželah-članicah Delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Zamejski Slovenci zahtevajo večjo narodnostno zaščito!

Na novoletnem sprejemu, predsednika Predsedstva SR Slovenije za zamejske Slovence so predstavniki slovenskih organizacij tudi letos opisali težave slovenskega življa v zamejstvu, hkrati pa so zaprosili predstavnike Slovenije za pomoč v boju za zajamčene pravice.

Tako sta Stojan Spetič, senator KPI v rimskem parlamentu, in Klavdij Palčič, predsednik SKGZ, ugotovila, da je predloženi zakonski osnutek o globalni zaščiti Slo-

vencev v Italiji nesprejemljiv ter da je celo slabši od pomanjkljivih določil sporazuma iz leta 1955 in Osimske pogodbe. Izrazila sta upanje, da ga bo mogoče še izboljšati, hkrati pa sta pozvala predsednika Stanovnika, naj se Slovenija zavzame za sodoben zaščitni zakon Evropskega sveta in se aktivno vključi v pripravo poročila o položaju manjšin v okviru naslednjega zasedanja Helsinške konference.

Predsednik ZSO dipl. inž.

Feliks Wieser je podčrtal, da je bila pritožba na ustavno sodišče za koroške Slovence uspešna, hkrati pa je opozoril na plebiscitne prireditve, „na katerih so na Koroškem vse doslej proslavljali zmago nemštva nad slovenstvom. Ta tendenca pa se kaže tudi ob letošnjih prireditvah“. Wieser je pozval Slovenijo in Jugoslavijo, naj se „ne zadovoljita s tem, kar je bilo doseženega, temveč naj zahtevata dosledno zaščito slovenske narodne skupnosti v Avstri-

ji!“

Predstavnica Slovencev na Madžarskem Irena Pavlič je ugotovila sicer nekoliko izboljšanje odnosov madžarske vlade do Slovencev, kljub temu pa je vrsta nerešenih vprašanj. Tako je edinole predsednik NSKS Matevž Grilc hvalil politiko Avstrije nasproti slovenski narodnostni skupnosti. Zanj je „bilo leto 1989 uspešno“, kar je pripisal politiki novega dialoga, ki ga je začel Karel Smolle.

Andrej Mohar

Velik pomen

„Razsodba ustavnega sodišča je izjemno velikega pomena, saj odpira možnosti za uveljavitev enakopravnosti slovensčine na vseh drugih področjih“, je poudaril predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser skupaj z odvetnikom dr. Seppom Bruggerjem in dr. Jožetom Messnerjem na tiskovni konferenci v Ljubljani. Ugotovil je tudi, da je bila doslej najboljša ureditve manjšinskega šolstva tista iz leta 1945, ko so se vsi otroci učili obeh jezikov. To je v bistvu tudi ocena obeh osrednjih organizacij. Zato tem bolj začudi, da je dr. Grilc v Ljubljani sam priznal, da se je NSKS dogovoril s strankami, da soglašajo z ureditvijo iz leta 1958/59

Drži, kar pravi Haider v „Mladini“?

Koroški deželni glavar Haider je v intervjuju za revijo „Mladina“ na vprašanje, ali so slovenski politiki dobili kakšno zagotovila v primeru odkupa tovarne celuloze v Magdalenu, dejal, „da je bilo tako, da naj bi Slovenija papir rešil Magdalen, tako da bi tam dobil svoj delež. Tamkajšnjega upravitelja in najemnika pa so pridobili socialisti. Zato je tudi padla odločitev, da je treba Obir zapreti“. Po besedah Haiderja je bil to zanj razlog, da ostro nastopi proti Sloveniji papirju: „Rekel sem, da je povsem neodgovorno napraviti ponudbo v Beljaku, hkrati pa vreči 220 ljudi na cesto“.

Na te izjave bo zagotovo moral zavzeti stališče tudi Slovenija papir, saj Haider v tem intervjuju postavlja trditve, ki zahtevajo jasn odgovor.

Sprejem pri Stanovniku

Ob robu sprejema se je predsednik Janez Stanovnik (desno) pogovarjal tudi s predstavniki slovenskih organizacij v zamejstvu. Na sliki je v pogovoru s tajnikom ZSO Marjanom Sturmom in Jožetom Messnerjem, v ozadju pa je predsednik ZSZ Miha Antonitsch. V okviru uradnega dela sprejema pa je Janez Stanovnik izpostavil tudi prizadevanja družine Messner-Zeichen za javno dvojezično šolo v Celovcu: „Z osebno hrabrostjo ste odprli slovenskemu narodu nove možnosti. Za ta vaš boj za upoštevanje slovensčine v koroškem glavnem mestu smo vam vsi hvaležni!“

Slika: Mohar

Vseslovenski kongres bo v Sloveniji!

Na sklicu prvega zbora slovenskih kulturnih delavcev junija 1988 v Ljubljani je bila sprejeta ideja o izvedbi Svetovnega slovenskega kongresa, na katerem bi poleg središčnih Slovencev sodelovali tudi predstavniki zamejcev iz Italije, Avstrije in Madžarske ter emigracije, tako ekonomske kot politične, po svetu. Prav predstavniki politične emigracije pa državnemu vodstvu Slovenije ne zaupajo in se bojijo, da bodo ovirani pri bivanju in da jim bo morda celo preprečen povratek iz Slovenije. Zaradi tega nekateri predlagajo, da bi bil prvi kongres v tujini.

Iniciativni odbor Svetovnega slovenskega kongresa za Slovenijo, ki ga vodi Vlado Habjan, je predsedstvu SR Slovenije oz. njegovemu

predsedniku Janezu Stanovniku poslal pismo, v katerem ga prosi, da udeležencem zagotovi nemoteno bivanje na kongresu v Ljubljani ter varen povratek v tujino. Slovenija naj bi tudi objavila spisek vojnih zločincev, za katere pa odbor pravi, da prizna samo tiste, ki so po mednarodnih kriterijih registrirani pri Združenih narodih. Iniciativni odbor predsedstvo še poziva, da razglasi svoboden prihod udeležencev v skladu s Helsinško listino.

Predsednik SR Slovenije Janez Stanovnik je medtem že napovedal, da bo ta vseslovenski kongres v Sloveniji, hkrati pa je dejal, da so pomisleki in zahteve iniciativnega odbora odvečne. Čas kongresa še ni določen.

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Kampf um Minderheiten-Mandat Karel Smolle aus dem Rennen? Kroaten melden Anwartschaft an!

Karel Smolle, vom KEL-Landtag hinter verschlossenen Türen mit 90 Prozent für das Minderheiten-Mandat der Grünen nominiert, bei der Wahl für das Kärntner Grundmandat bei den Grünen jedoch der „Mlada-KEL“-Vorsitzenden Mag. Zalka Kuchling unterlegen, hat nun auch Konkurrenz aus dem Burgenland erhalten. Wie die kroatische Wochenzeitung „Hrvatske novine“ in ihrer jüngsten Ausgabe (siehe Faksimile unten) schreibt, neben nun auch die burgenländischen Kroaten ihr Interesse an dem Minderheiten-Mandat der Grünen für Nationalratswahlen 1990 angemeldet.

In dem Artikel unter dem Titel „Kroate (Kroatin) im Jahr 1990 anstelle von Smolle ins Parlament?“ wird der Kärntner Grünabgeordnete und Angehörige der slowenischen Volksgruppe an seine Aussagen im Nationalrats-

wahlkampf 1986 erinnert. Smolle hatte damals erklärt, daß die Vertreter aller Minderheiten nach dem Rotationsprinzip ihren Vertreter im Parlament haben sollten und daß er sich vorstellen könne, daß ihm ein anderer Minderheitenpolitiker folgen könnte. „Das bedeutet, daß jetzt ein Tscheche, Ungar oder ein Kroat an der Reihe wäre“, wird in dem in Eisenstadt/Železno erscheinenden kroatischen Wochenblatt betont.

Weiters wird darüber berichtet, daß sich der Klub der Grünen im Wiener Parlament bereits ernsthaft mit dem Gedanken eines kroatischen Kandidaten bzw. einer kroatischen Kandidatin für das Minderheiten-Mandat beschäftigt.

Ist Smolle, über dessen Schicksal als Minderheitensprecher letztendlich der Bundeskongress der Grünen entscheiden wird, bereits aus dem Rennen?

Ob predstavitvi programa in kandidatov združene opozicije „Demos“ je bila velika dvorana Cankarjevega doma v Ljubljani zasedena do zadnjega kotička.

Opozicija za strankarski sistem in konfederacijo

Pod geslom „Prihodnost Slovenije“ je preteklo sredo v Cankarjevem domu v Ljubljani potekal politični predvodilni shod slovenske združene opozicije Demos, v katero so vključeni Slovenska demokratična zveza, Socialdemokratska zveza Slovenije, Slovenski krščanski demokrati, Slovenska kmečka zveza in Zeleni Slovenije. Na zboru so predstavili tudi svojo deklaracijo o slovenski samoodločbi.

JOŽE ROVŠEK

Velika dvorana Cankarjevega doma v Ljubljani s 1300 sedeži je bila premajhna za vse udeležence prvega uradnega predvolilnega zborovanja opozicijskega Demosa. Tudi sicer so volilci v Sloveniji z velikim zanimanjem spremljali izjave in referate na zboru, ki jih je neposredno prenašal ljubljanski radio, precejšnjo pozornost pa so mu namenili tudi časopisi.

Zbrane je najprej pozdravil dr. Jože Pučnik, predsednik Demosa in tudi predsednik Socialdemokratske zveze Slovenije. Predstavil je dve temeljni zahtevi opozicije in sicer: odprava enopartijskega sistema, ki naj ga zamenja večstrankarski sistem in pravna država, in drugo, Jugoslavija naj se preuredi v konfederacijo, v kateri bo Slovenija gospodarsko, kulturno in politično popolnoma suverena država. Ob tem je poudaril, da Demos nima množičnih namenov do doslejšnje komunistične partije na oblasti, razkrivanje njenih političnih napak naj bo po njegovih besedah stvar zgovornarjev. Drugače pa je z

napakami, ki naj bi jih slovenska politika storila v preteklem letu. Mednje je uvrstil pristajanje na Sloveniji sprejemljive spremembe zvezne ustave ter slovensko podporo Markovičevim ukrepom zvezne vlade, ki naj bi povzročili pretiran odliv denarja iz slovenskega gospodarstva. Novoizvoljena skupščina naj bi po njegovih besedah ustanovila posebno komisijo, ki bo ugotovila posledice teh napak in tudi individualno odgovornost zanje.

Zatem so spregovorili predsedniki vseh v Demosu povezanih strank in nekateri strokovnjaki in gosti zborovanja. Dr. Hubert Požarnik, predsednik Slovenske demokratične zveze, je poudaril, da se opozicija zavzema za demokratično ureditev, za osebno svobodo posameznikov in spoštovanje vseh slojev in delov slovenskega naroda, saj le to zagotavlja napredek in zlahka občutek domovine.

Ivan Oman je v imenu Slovenske kmečke zveze dejal: „Prihodnost Slovenije je v naših rokah. Na volitve gremo zato, da bomo zmagali!“ Menil je, da si morajo Slo-

venci ustvariti normalno evropsko državo, v kateri se ljudje ne bodo bali mitingov, celonočnih sej in podobnih cirkusov. Program svojih zvez in pozive volilcem so predstavili še Matjaž Šinkovec (SDZS), Lojze Peterle (SKD), dr. Dušan Plut (zeleni) in Marjan Podobnik v imenu Zveze slovenske kmečke mladine. V skupni predvodilni deklaraciji se združena opozicija zavzema za tri prednostne naloge:

- storila bo vse, da bi bile volitve aprila t.l. zares svobodne in poštene;
- plebiscit, s katerim se bodo Slovenci svobodno odločali o svoji prihodnosti: Demos se zavzema za konfederacijo suverene republike Slovenije z drugimi jugoslovanskimi narodi;
- referendum, ki bo slovenskemu narodu določil naravo nove države v obliki nove ustave.

Zborovanje so pozdravili tudi številni tuji gosti, med navidejšimi je bil avstrijski minister za znanost dr. Erhard Busek. Državni poslanec Zelene alternative Karl Smolle pa je v „imenu koroških Slovencev“ dejal, da je 7. člen sad protifašistične borbe, ter da se koroški Slovenci tudi danes borijo za pravice in pri tem posebej izpostavil borbo za dvojezično šolstvo. Zaključil je z željo, da bi v Sloveniji zmagala demokracija in da bi na volitvah zmagal Demos.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradiščanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/postanski pretinac 26 — tel. 0 26 82-61 470
Ljeto 81 / broj 3 19. januara 1990. Cijena 0,—

Pri izbori za Savezno vijeće u ovom ljetu Zeleni osiguravaju opet jedno mjesto za manjine

Hrvat(ica) 1990. za Smolleta u vijeće?

KORUŠKA/BEČ/GRADIŠĆE — Ljetos su predsjedni izbori za Savezno vijeće u kojima sada četvrti ljetu koruški Slove-
lu vec-ca nije ugodilo, da je bio sastavni dio njegovoga djelovanja. Ali na svaki način je bio jak i oštar glas narodnih manjin-
niki svih manjin ultimativno tražili imati zastupnika u Parlamentu i da bi si on mogao predstaviti da ga naslijedi bi

Hrvat(ica) namesto Smolleja?

Občni zbor KEL je državne poslanca Karla Smolleja sicer izvolil za svojega manjšinskega kandidata na listi Zelenih pri letošnjih državnozbornih volitvah, toda tudi gradiščanski Hrvati zahtevajo zasedbo tega mandata zase.

V svoji najnovejši številki glasila „Hrvatske novine“ (glej faksimile) pod naslovom „Hrvat(ica) 1990. leta namesto Smolleja v parlament?“ namreč opozarjajo Smolleja, da je ob priliki svoje kandidature za parlament leta 1986 rekel, „da bi zastopniki vseh manjšin morali alternativno imeti svojega zastopnika v

parlamentu in da bi si on lahko predstavljal, da ga nasledi kak drug manjšinski politik. To pomeni, da bi bili sedaj na vrsti Čehi, Madžari ali Hrvati“, je zapisano v članku, v katerem list svoje bralke in bralce informira o tem, da Zeleni klub že razmišlja o hrvaškem manjšinskem

kandidatu oz. kandidatki za parlament.

Za Smolleja, ki je na volitvah za osnovni mandat na koroški listi zgubil proti mag. Zalki Kuchlingovi, so se z javno kandidaturo Hrvatov za manjšinski mandat možnosti za uvrstitev na volilno listo Zelenih zagotovo zmanjšale.

Izredni kongres ZKJ

V Beogradu se je v soboto začel izredni kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Že na začetku so se pokazale velike razlike med srbsko in slovensko partijo. Gre predvsem za različne vizije bodoče jugoslovanske države in družbenopolitičnega sistema. O poteku in sklepih kongresa bomo obširneje poročali v prihodnjih številki.

Obrazi udeležencev kongresa povedo vse: razpoloženje pred volitvami je sproščeno in optimistično. Sliki: Eggenberger

Vabilo

Kot vsako leto, bo Zveza koroških partizanov tudi letos priredila proslavo ob grobu heroja Matije Verdника-Tomaža in ostalih žrtev, ki jih je gestapo zverinsko pobil. Svečanost bo v nedeljo, dne

4. februarja ob 11. uri na pokopališču v Svečah.

Udeležili se je bodo tudi gostje iz Jugoslavije. Udeležite se proslave v čim večjem številu in pripeljite s seboj tudi svoje sorodnike in znanke.

Slavnostni govor bo imel tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Marjan Sturm. Sodelovali bodo pevci iz Bilčovsa.

Na svidenje na proslavi

Janez Wutte-Luc, predsednik ZKP

Starši – zahtevajte dvojezično spričevalo!

2. februarja se po šolah zaključijo prvo polletje. Delijo se spričevala. Tokrat je na dvojezičnih ljudskih šolah prvič možno, da učitelji na zahtevo staršev izstavijo dvojezično spričevalo!

Starši k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok, napišite zahtevo ravnateljstvu, ki naj jo vaš otrok odda razrednemu učitelju.

Ravnatelji lahko dvojezična spričevala za ljudske šole naročijo pri „Naši knjigi“ v Celovcu, Pavličeva ulica 5-7.

Novi, sedemdelni znak in beseda „Kärnten“ bosta odslej vabila na dopust na Koroškem.

Koroška s sedemdelnim znakom do več turistov

Koroška je novo desetletje v turizmu začela z novo turistično propagando: strokovnjaki s področja turistične propagande so ustvarili sedemdelni znak, ki bo v prihodnosti – v različni sestavi in zvezi z besedo „Kärnten“ (morda v bodoče tudi „Koroška“) – na vseh mogočih mestih in predmetih vabil goste iz ostale Avstrije, Nemčije, Italije in tudi Jugoslavije na dopust na Koroškem.

Največji efekt v propagandi strokovnjaki in odgovorni za propagando pričakujejo od teh 2,3 milijona gostov, ki letno obiščejo Koroško, saj so – kot je bilo rečeno na tiskovni konferenci pretekli četrtek v kazinu v Vrbi – „neprecenljivi multiplikator“ v propagandi za pridobivanje novih gostov. Novi emblem oz. v strokovnem jeziku „logo“ bo moč videti na najrazličnejših predmetih

kot na primer na brisačah, kopalkah, skodelicah, smučkah, puloverjih itd. Znak s svojimi sedmimi različnimi deli omogoča tudi sestavljanje najrazličnejših figur in je zaradi tega tudi namenjen za igro v prostem dopustnem času. Kajti znano je, da vsak dopust vsebuje tudi elemente igranja.

Za prvo fazo propagandistične ofenzive je Koroška turistična družba na čelu z glavnim managerjem Helmutom Ellensohnom sklenila pogodbo z bivšim olimpijskim zmagovalcem v smuku, Korošcem Franzem Klammerjem in bivšo miss Avstrije, Celovčanko Mercedes Stermitzovo. Oba bosta na številnih predstavitev nove turistične propagande za Koroško po vsej Evropi zagotovo pritegnila pozornost največjih in tudi najvplivnejših časopisov in tv-postaj in s tem

za Koroško nagovorila več milijonov ljudi. V propagandi za Koroško sodeluje tudi tovarna Elan: smučke z novim koroškim znakom so namreč Elanove proizvodnje.

Ivan Lukan

Skupina, ki je oblikovala novo propagandno linijo.

Preziranje želja občanov

ŽITARA VAS. – Očitno samo zato, da bi zavrnili upravičeno željo mnogih Žitrajčanov, ki bi želeli poleg avstrijskih televizijskih sporedov sprejemati tudi ljubljanskega, sta bila občina Žitara vas in ORF pripravljena prevzeti ponovne stroške za ugotavljanje ustreznega mesta za televizijski pretvornik. Tako ga bodo zdaj postavili na drugem mestu in ne pri Lipušu, ki je zahteval, naj hkrati uredijo tudi pretvornik za sprejem oddaj RTV Ljubljana. SPD „Trta“ bi bila celo pripravljena odstopiti svoj pretvornik, ki je že nekaj let zapečaten.

Odplake odvajali v vodnjake

GOSELNA VAS. – Po večini so rekli, da si pri tem niso mislili nič hudega. Kljub temu pa bo že v kratkem prišlo do sodnih obravnav proti sedmim prebivalcem Goselne vasi, ki so svoje odplake, deloma tudi fekalije, odvajali v hišne vodnjake in s tem onesnaževali rezerve pitne talne vode.

To onesnaževanje okolja so oblasti odkrile v bistvu slučajno. Začelo se je s preiskavo proti občini Dobrla vas, ki je odvajala deloma neočiščene odplake v potoke.

Ivan Dolenc Za dolar človečnosti

Včasih sem živel v slovenski hribovski vasi, pa sem bral več kot deset debelih knjig na leto, vsako nedeljo sem pel v vaškem zboru in še sem si ukradel čas za izdelavo glinastih kipcev, ki so bili materi in vsej srenji v ponos.

Ali bom pustil kakšno sled za sabo v novi domovini?*

Ko sem te svoje iskrene „želje“ izvlekel iz pisalnega stroja, sem jim pripisal še podnaslov „Ponatis ni prepovedan“. In ker tisti večer nisem imel drugega dela,

sem v zalepko vtaknil še kratko zgodnico:

SOBARICA MARTA

Danes sem jo spet srečal. Stala sva vsak na svoji strani široke ceste in čakala zeleno luč. Na asfalt in v sivo majske jutro je kapljal sneg, moker kakor dež. Mahoma sem jo ugledal v okviru ene tistih kratkih praznin, ki jih puščajo chevroleti svojim pisano barvanim kolegom. Čakala je na robu pločnika, sklonjene glave in nestrpno je drsala s svojimi lahnimi

čevlji po ostrem pločniku. Ogrnjena je bila samo v dolg volneni šal, ki sem ga na njej videl že tolikokrat. Na roki ji je visela škatlasta platnena torbica. Na čelu so se ji lepili redki sivi lasje, posejani z umazanimi snežnimi zvezdicami.

Na vseh štirih pločnikih ni poleg naju bilo ob tej zgodnji jutranji uri nobenega drugega pešca. Luči so se premenjale in stopila sva naglo drugi proti drugemu.

„Dobro jutro“, sem pozdravil. Dvignila je glavo in se zastrmela vame z velikimi, utrujenimi očmi. Ličnice so se ji skrčile v nasmeh. Spoznala me je.

„Kako je?“ je vprašala počasi. In ne da bi počakala odgovor, dodala: „Na delo?“

„Hvala“, sem se zahvalil, a Marta je že odhitela. V ušesih sem slišal samo še prijazni zven njenega materinskega zaskrbljenega glasu.

Prav tako kratka so bila tudi vsa najina prejšnja srečanja. Vedno se ji je mudilo na delo in nikoli ni počakala, da bi ji odgovoril. Zdelo se je, da bere odgovore že v mojih pozdravih.

Enkrat samkrat sem jo zadržal na ulici za nekaj minut. Bilo je pozimi, temnega večera, ko je svoje dnevno delo bila že opravila. Stala je pred izložbenim oknom v mestu in si ogledovala cene. Z eno roko je vrtela črni gumb na svojem oguljenem plašču.

„Boste kupili kaj?“ sem rekel in se ustavil ob njej. Pogledala me je nekam začudeno, kot bi hotela reči, da ne ve, kam naj bi me dala, saj v mestu pozna malokoga.

„Ne“, je zategnila v odgovor, ko me je našla v svojem spominu. „Saj veste, moja hči že dolgo ne piše.“ Krog ust se ji je nabrala žalost. Morda tudi toplo sonce iz njenih mladih dni.

„In vi? Imate delo?“

To je menda bila njena edina misel, kadar me je srečala v mestu. In hvaležen sem ji bil zanjo. Vedno znova. Kakor takrat, ko me je prvič vprašala nekaj takega, pred nekaj tedni. Kadar me je pogledala s svojimi velikimi črnimi očmi in vprašala, ali delam, je bila kakor najbolj zlata mati s svojim nebogljenim otrokom. Njen tanki plašček se je tedaj spremenil v najdragocenejšo krzno na svetu, njen volneni šal se mi je zdel toplejši in njeno skromno obuvalo, obloženo z gosto dlako, doraslo najbolj ledenemu in najbolj mokremu snegu.

„Imate delo?“ Tako je vprašala, ko sem jo srečal prvič. Bil sem takrat komaj dva dni v mestu in v hotelski sobi še nisem razpravil niti svojega kovčka z nalepljenim listkom „Halifax“.

(dalje prihodnjič)

Für offene, interkulturelle Modellschulen in Kärnten

Fortsetzung von Seite 3

tive „Magnetschule“ entstehen, ein Modell für gutes interethnische Zusammenleben im Klassenraum, vielleicht sogar ein „Aushängeschild“ für Multikulturalität in Kärnten.

SV: Wo sollte so eine Schule angesiedelt sein und welchen Stellenwert wird dabei die schon existierende zweisprachige Privatschule der Kirche bzw. der Hermagoras einnehmen?

Gstettner: Im Grunde ist die Frage der Anbindung oder Neugründung von den künftigen zweisprachigen Schulen nicht die vordringlichste. Wichtig ist, daß es jetzt überhaupt zu offenen Modellschulen kommt. Wenn dies an mehreren Orten geschieht, desto besser, weil vielfältiger. Es hat schon vor Jahren von verschiedenen Seiten den Vorschlag gegeben, an der Übungsvolksschule der PÄDAK einen zweisprachigen Klassenzug einzurichten. Auch die Bundesexpertenkommission sprach sich damals dafür aus. Ich halte diese Idee immer noch für gut, denn die Vorteile so einer Konstruktion liegen auf der Hand: die Nähe zur Lehrerbildung, die pädagogisch-wissenschaftliche Betreuung, Kooperationszusammenhänge mit der UBW, die Kompetenzen des Bundes usw. Man darf aber nicht nur an Klagenfurt als Standort denken, da ja auch an anderen Orten ähnliche Bildungsbedürfnisse entstanden sind. Die Vernetzung von Reforminitiativen und die dezentrale Betreuung werden wichtig sein.

Multikulturelle Modellschule an der UBW

Mein eigener Traum, daß irgendwann einmal auch die UBW eine eigene multikulturelle Modellschule erhält oder einrichtet, wird sich vermutlich kurzfristig nicht erfüllen. Schön wäre es halt, wenn etwa nach dem Vorbild der berühmten „Laborschule“ an der

Universität Bielefeld auch bei uns pädagogische Reformen aus der unmittelbaren Praxis heraus und in enger Wechselwirkung mit der theoretischen Arbeit entwickelt und erprobt werden könnten. Aber was noch nicht ist, kann auch an der UBW irgendwann einmal werden.

Was sie katholische Privatschule der Hermagoras betrifft, so ist sie zunächst selbst vor die Entscheidung gestellt, ob der Status einer konfessionellen Schule aufgegeben werden soll oder nicht. Zwischen Kirche und Staat gibt es nun einmal eindeutige Abkommen und Regelungen, die auch die relative Autonomie voneinander sichern. Im Prinzip halte ich die Trennung von Kirche und Staat für eine gesellschaftliche Errungenschaft, die zu beiderseitigem Nutzen ist und auch im Bildungsbereich nicht verwischt werden soll.

Hermagoras keine Konkurrenz

Wenn die Hermagoras-Schule eine kirchliche Privateinrichtung bleiben will, so spricht sicher einiges dafür; ich bin auch überzeugt, daß dort gute pädagogische Arbeit im Sinne der Zielsetzungen dieser Institution geleistet wird. Eine staatliche zweisprachige Schule wird wohl oder übel etwas Anderes sein müssen, wobei eine gegenseitige Anregung und Befruchtung beider Modelle durchaus wünschenswert ist.

Eine öffentliche zweisprachige Volksschule wäre also keine „Konkurrenzfirma“, da so eine Schule ja auch einen etwas anderen Interessentenkreis anspricht; es ist auch offenkundig, daß es in Klagenfurt Eltern und Kinder in genügender Zahl gibt, die hinsichtlich der Mehrsprachigkeit im Land und der interkulturellen Begegnung überaus aufgeschlossen und lernbegierig sind. Gott-sei-Dank muß man diesbezüglich das Maß nicht an gewissen führenden Landespolitikern nehmen.

Erwachsenenbildung: Förderungspreis des Bundes für EBZ-Mitarbeiter Strasser

Aus den Händen von Bundesminister Dr. Hilde Hawlicek übernahm kürzlich Mag. Andreas Strasser den mit 15.000 Schilling dotierten Förderungspreis des Bundes für Erwachsenenbildung. Mag. Andreas Strasser war bis Dezember im Erwachsenenbildungszentrum für Kärnten beschäftigt und u. a. mit dem alltagsgeschichtlichen Projekt „Wie leben wir in Bildern – Streifzüge durch den Kärntner Alltag“ betraut. Die Absicht dieser Fotoausstellung war ein pädagogischer Impuls. Der Streifzug in Bildern sollte den Wandel des Alltäglichen deutlicher werden lassen und die Änder-

ung fotografischer Erinnerungsarbeit sinnlich wahrnehmbar machen.

Der Leiter des Erwachsenenbildungszentrums, Mag. Eduard Blatnik, übermittelte seinem Mitarbeiter die herzlichsten Gratulationswünsche und bedankte sich aufrichtig für die langjährige hervorragende Zusammenarbeit im EBZ.

Gleichzeitig bedauerte Mag. Blatnik die willkürliche Schließung des EBZ durch die Landtagskoalition von FPÖ und ÖVP, zumal bisher kein einziger sachlicher Grund dafür bekanntgegeben wurde.

Muhast Lukanov evangelij

Nauki Lukanovega evangelija, kot avtor Janko Mesner (na sliki) sam označuje svoje narečne prispevke, zbrane v že več let razprodani knjigi „Iz dnevnika Pokrznikovega Lukana“ in na kaseti SPZ, so živi. Predvsem pa umestni. Politika – ne avstrijska ne koroška – se načelno ni spremenila, še vedno tlači koroške Slovence, pa naj si bo s preštevanjem ali pa z izganjanjem v šolski geto.

Torej smó še vedno v situaciji, ko nas domače, preprosto in nekoliko „radikalnej-

še“ razkrinkavanje pomanjkljivosti spodbuja po eni strani do prešernega smeha, po drugi strani pa k razmišljanju. In če je Luka prišel k Joknu v modri jopici (ki jo je takoj odvrigel), s pristriženimi rokavi črne srajce (saj je tudi ÖVP izgubila) in je imel rdečo samo kravato (kaj je le ostalo od „delavske“ SPÖ?), ostaja odprto le še vprašanje: kaj pa je z zeleno barvo Smoleja? Ponuja se le prikrojen „Lukanov“ odgovor: „Tega se pa bog usmili...!“

-ma

Hanzi Čertov s svojimi kipi

Čudovite plastike H. Čertova

Hanzi Čertov, naš rojak iz Srednjega Kota v Selah, se je minuli petek predstavil javnosti z obširno likovno razstavo. V Galeriji Tinje je postavil na ogled nad dvajset plastik različnih velikosti, vse izdelane iz lesa. Osrednji motiv njegovega dela je človek, izdelal pa je tudi več križev, od katerih v Tinjah razstavlja enega v miniaturi.

Hanzi Čertov je samouk, svoje likovne sposobnosti je dopolnjeval pri znanem avstralskem slikarju Ropotcu in Korošču Hokeju. To mu je zelo koristilo, ko je slučajno pričel z rezljanjem in oblikovanjem lesa. Ta zvrst umetniškega izražanja mu je postala najbolj priljubljena, tako je nastalo mnogo lepih in kompozicijsko dovršenih lesenih

figur. Osrednja izpoved tinske razstave so ljubezenski motivi oz. ženski akti, seveda kot jih vidi obetavni umetnik.

Številnim udeležencem otvoritve je umetnika predstavil njegov prijatelj Hanzi Tomažič, ki je pri tem poudaril, da Hanzi izhaja iz umetniško nadarjene družine, saj mati ustvarja čudovite slike na steklo, brata pa poznamo kot slikarja.

Zanimivi so tudi naslovi, ki jih daje posameznim plastikam, na primer „Smoja“, ki po selsko pomeni ljubljenje, ali „Prijetna nemarnost“, svoji najljubši skulpturi – ženskemu aktu – pa je dal ime „Lamara“. Otvoritev je s svojimi pesmimi popestril Gabriel Lipuš.

Za pomemben kulturni projekt

V okraju Velikovec je bila dana pobuda za nov kulturni projekt. Želijo ustanoviti plesni teater, kar pomeni novost v kulturnem delu.

Za uresničitev tega projekta iščejo osebe – ženske in moške, ki se zanimajo za ple-

sno dejavnost oz. plesni teater. Tozadevne prijave sprejema pismeno ali po telefonu Zdravko Haderlap, Lepena 19, 9135 Železna Kapla, tel.: (0 4238) 81415, ki bo postregel tudi z vsemi podrobnimi informacijami o projektu ustanovitve plesnega teatra.

Kulturne novice

BEOGRAD – V glavnem mestu Jugoslavije bo v času od 2. do 10. februarja potekal 20. FEST – mednarodni filmski festival. Projekcije filmov bodo v centru Sava. Na ogled bo sto filmov, program pa bo zadovoljil gledalce različnih okusov, sicer pa bo 20. FEST posvečen retrospektivi srednjevropskega filma in vsem dosedanjim festivalnim programom.

Vesna na odru

LJUBLJANA. – Diplomanti Akademije za gledališče, film, radio in televizijo, so se odločili prirediti za oder priljubljeni film Františka Čapka, Vesno. Minuli ponedeljek so Vesno, v kateri gre za veselo študentsko življenje, uprizorili na odru Cankarjevega doma v Ljubljani.

Razpis nagrade

DUNAJ. – Zvezno ministrstvo za pouk, umetnost in šport je razpisalo pospeševalno nagrado za filmsko in video umetnost. Za vsako področje po 50.000 šilingov. Zanj se lahko potegujejo vsi avstrijski državljani. Dela morajo (do 27. aprila) poslati Arhivu avstrijskega filma, Rauensteingasse 5, 1010 Dunaj.

Handke v Burgteatru

DUNAJ. – Avstrijski pisatelj Peter Handke je napisal novo dramsko delo „Das Spiel vom Fragen oder die Reise zum sonoren Land“. Delo je režiral Claus Peymann, ki je precej prispeval tudi k uprizoritvi Handkejevega gledališča prvenca „Publikumsbeschimpfung“ leta 1966.

Slavnostne igre

SALZBURG. – Načrt za letošnje Salzburške slavnostne igre je znan. Težišče bodo sestavljale baletne in koncertne izvedbe Mozartovih skladb in gledališke predstave. Znana pa je tudi finančna bilanca za leto 1989, ki izkazuje 349,3 milijona šilingov izdatkov in 87,9 milijona primanjkljaja. Dotacija iz javnih sredstev je znašala 105,4 milijona šilingov, 17,5 milijona šilingov pa je bilo programskih stroškov.

Proračun za letošnje slavnostne igre so zvišali na 395 milijonov, dotacije pa bodo znašale 133 milijonov šilingov.

SV predstavlja

„Podjuna je eden izmed stebrov v našem kraju“, tako je Hermanu Germu, predsedniku mešanega pevskega zbora Podjuna – Pliberk dejal eden izmed številnih ljubiteljev slovenske zborovske glasbe v Pliberku in okolici. „To je najlepše priznanje našemu zboru in vsem, ki v njem delujemo kot pevci in pevke, ter odborniki v našem pevskem društvu“ je z zadovoljstvom ugotovil predsednik Germ, ko se je pri njem mudil sodelavec našega lista, da bralcem širše predstavimo MePZ „Podjuna-Pliberk“, ki je lani slavil 15-letnico svojega obstoja.

Koncert imamo še dobro v spominu; to je bil pravi praznik slovenske in pesmi drugih narodov. MePZ se nam je predstavil z novim sporedom, nastopil je tudi v novih oblekah, s pesmijo so mu čestitali tudi drugi slovenski pevski zbori, predvsem pa je bil razveseljiv nastop zbora „Mlada Podjuna“. Predsednika Hermana Germa pa smo vprašali, kako je prišlo do ustanovitve zbora, ki ima za seboj petnajst let uspešnega delovanja.

Iz želje po petju

Povedal je, da se je ideja rodila v prijateljskem krogu. Ob večerih so se srečavali na pogovorih s Poldejem Cvelfom, Mirkom Kertom in njunima ženama. Ob takih večerih je kajpada zadonela tudi domača pesem – in tako so ugotovili, da v Pliberku obstaja potreba po mešanem pevskem zboru, saj je dotlej tam deloval samo moški zbor v okviru SPD „Edinost“.

Zavedali so se, da to ne bo tako enostavno, a Germ je menil: „Kjer volja, tam je tudi pot“. Poldej Cvelf je spoznal mladega dirigenta Ota Wuteja iz Mlinč. Tako je zbor spomladi leta 1974 imel svoj prvi nastop. Tedaj je štel 12 pevk in pevcev, potem je število naraslo na 25 in se naposled ustavilo pri razveseljivem številu med 40 in 50. Ob tem je Herman Germ zadovoljen ugotovil, da zbor še danes sestavlja tretjina pevcev in pevk, ki so njegovi člani že od vsega začetka.

Sledili so številni nastopi doma, pri sosednjih društvih, svojo pesem pa so ponesli tudi v Slovenijo in Trst, zbor pa sodeluje tudi pri centralnih prireditvah Slovenske prosvetne in Krščanske kulturne zveze.

Žal je zbor po šestih letih doživel krizo – dirigent Oto Wutte je iz zdravstvenih razlogov moral prenehati z vodenjem zbora. Problem pa so kmalu rešili, na pomoč je priskočil Tone Ivartnik s Prevalj na Koroškem in izčasne pomoči je nastala trajna, saj Ivartnik vodi zbor že deset let.

Uspehi marljivega dela

Predsednik Germ uspehov zbora in dela društva ne pripisuje samo sebi, ampak celo z nekakim ponosom pravi, da bi zbor, če bi, recimo, nehali v njem delovati vsi sedanji

MePZ „Podjuna – Pliberk“

odborniki, obstajal tudi naprej, saj združuje mnogo mladih, sposobnih in predvsem takih, ki se zavedajo pomena slovenske zborovske glasbe in kulturnega dela v Pliberku in okolici.

Aktivni tudi kot društvo

MePZ „Podjuna-Pliberk“ je aktiven tudi v društvenem oziru. Podpredsednica je Nežika Kert, ki je tudi namestnica zborovodje Ivarnika, tajnica je Sabina Buchwald, namestnica Irena Žele, blagajnik je Manja Trampuš, namestnik Karl Krištof, arhivarja pa sta Mirko in Nežika Kert. V širšem odboru pa deluje še 14 članov. A to niso samo funkcije na papirju. To smo ugotovili v nadaljnjem pogovoru, pri katerem je sodelovala tudi tajnica Sabina Buchwald. Tako potem, ko svoj predlog za novo koncertno sezono predlaga zborovodja, o njem razpravlja in sklepa celoten odbor. Ta pa je odgovoren tudi za zunajpevske dejavnosti. Za tradicionalne lahko

smatramo prireditvi Poletna noč in Silvestrovanje ter druge družabne prireditve, ki jih zbor prireja tudi zato, da v društveno blagajno pride tudi nekaj denarja. Poleg tega vabi v goste skupine sosednjih društev, sodeluje z zbori sosednjega naroda, prireja izlete, prijateljske stike pa goji z dramsko skupino iz Velike Nedelje v Sloveniji.

Veliko pozornosti mladini

Uvodoma smo omenili, da ima „Podjuna-Pliberk“ tudi „Mlado Podjuno“. Za delo te skupine ima velike zasluge Irena Žele in z njo Mira Zdovc, Bernardka Cvelf in Vera Sadjak, ki jo sedaj vodi. Mladina pa je tudi sicer aktivna, ukvarja se z različnimi kulturnimi panogami, celo z arhitekturo oz. scensko zasnovano posameznih koncertov, kar se je posebno izkazalo na jubilejnim koncertu.

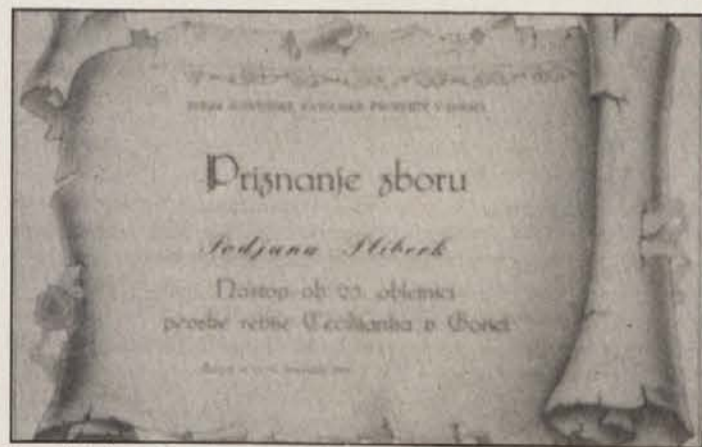
Tajnica Buchwaldova je še dodala, da prirejajo tudi športne prireditve, celo nogo-

metne turnirje med posameznimi glasovi – tudi med moškimi in ženskimi –, kar je še posebej zabavno. Tajnica Sabina, je dodal predsednik Germ, pa s kolegicami skrbi tudi za pogostitev gostov, saj je jedača, pripravljena doma, cenejša.

MePZ „Podjuna-Pliberk“ je torej zelo aktiven tudi kot društvo, in to kljub temu, da nima svojih društvenih prostorov. Pevske vaje imajo v pliberški ljudski šoli, koncerte in druge prireditve pa v domači posojilnici, pri Schwarzlnu v Pliberku, pri Florjanu v Vogrčah in še kje. Tako lahko še enkrat ponovimo pravilo predsednika Germa, ki pravi: „Kjer je volja, tam je tudi pot.“

V teku zadnjih desetih let, odkar zbor „Podjuna-Pliberk“ vodi Tone Ivartnik, ima zbor za seboj bogato bero svoje pevsko-kulturne dejavnosti. V tem obdobju je naštudiral 127 pesmi, od tega 37 izvornih koroških narodnih in obdelanih priredb, 31 slovenskih narodnih in umetnih in 59 pesmi drugih narodov. Izvedel je 34 celovečernih koncertov, 32 krat sodeloval na pevskih revijah Od Pliberka do Traberka, opravil skoraj 100 priložnostnih nastopov in 61 pesmi posnel za radio.

Med pomembnejšimi nastopi je treba omeniti „Koroška poje“, koncert z Madrigalchorom z Dunaja v Šmihele, Cecilijanka v Gorici, področni tekmovanji v Ormožu in v Mariboru, skupni koncert z nemškimi zborom iz Borovelj, koncert v Salzburgu in sodelovanje na „Pesem 89“ v Velenju.

Pevski zbor „Podjuna-Pliberk“ je v svojem 15-letnem delovanju prejel številne diplome in priznanja.

Herman Germ, predsednik

Sabina Buchwald, tajnica

Tone Ivartnik, zborovodja

Der gemischte Chor „Podjuna-Pliberk“ feierte im vergangenen Jahr sein 15-jähriges Bestandsjubiläum. Aus diesem Anlaß veranstaltete der Chor ein Festkonzert und eine Broschüre in der die Tätigkeit des Chores in den letzten 15 Jahren dokumentiert wird.

Dies war auch der Anlaß, daß wir in dieser Nummer den Chor „Podjuna-Pliberk“ unseren Lesern näher vorstellen. Der Obmann des Chores, Dir. Herman Germ beschreibt die Notwendigkeit der

Wichtiger kultureller Faktor

Gründung des Chores, da es bis dahin in Bleiburg keinen slowenischen gemischten Chor gab. Der Chor wurde von Dir. Germ, Poldej Cvelf, Fritz Kert und anderen ins Leben gerufen.

Erster Chorleiter war Otto Wutte, der den Chor sechs Jahre als künstlerischer Leiter vorstand, seit zehn Jahren leitet den Chor Tone Ivartnik. In dieser Zeit studierte der Chor 127 Lieder ein, vorwiegend slowenische Volks- und Kunstlieder, aber auch Lieder anderer Nationen. Er verzeichnete 34 selbständige Konzerte, verlegte zwei Kassetten, 61 Lieder wurden vom Hörfunk aufgenommen. Insgesamt verzeichnet der Chor 100 Auftritte bei verschiedenen Anlässen.

Der Chor gastierte in verschiedenen Orten Kärntens, in Slowenien und Italien und hegt Kontakte mit anderen Chören, so auch mit dem „Gemischten Chor Bleiburg“. Neben seinen Konzerten ist der Chor auch in andere kulturelle Tätigkeiten eingebunden und bildet damit einen wichtigen kulturellen Faktor in Bleiburg und Umgebung.

Das aktuelle Interview

Nach der ausführlichen Kommentierung des Erkenntnisses der Verfassungsgerichtshofes in der Angelegenheit zweisprachige Schule in Klagenfurt bzw. zweisprachiges Schulwesens außerhalb des autochthonen Siedlungsgebietes der Slowenen in Kärnten durch Vertreter der slowenischen Volksgruppe, Politiker, Verfassungsrechtler und Politologen, veröffentlicht der „Slovenski vestnik“ heute ein Interview mit dem Klagenfurter Sozialwissenschaftler und Pädagogen Univ.-Prof. Dr. Peter Gstettner. Dieser nimmt darin nicht nur zu den übernervösen politischen Reaktionen, zum von Haider angedrohten „Sprachtest“ für sechsjährige Schulanfänger, sondern auch zu den Umsetzungsmöglichkeiten des VfGH-Urteils zugunsten der slowenischen Volksgruppe sowie dem Modell für ein interethnisches Zusammenleben in Kärnten – über das Klassenzimmer hinaus! – Stellung.

SV: Was sagt der Sozialwissenschaftler und Pädagoge zum Urteil des VfGH und zu den politischen Reaktionen darauf?

Gstettner: Das Urteil ist erfreulich und für die multikulturelle Weiterentwicklung des Landes eine große Chance. Das Urteil ist nicht nur konsequent in der Auslegung der Verfassung sondern auch am aktuellen Stand der sozialwissenschaftlichen Diskussion um Minderheitenrechte und -schutzbestimmungen. Dabei muß ich zugeben, daß ich selbst meine vorgefaßte Meinung revidieren mußte: Juristen müssen eben nicht nur sture „Paragraphenreiter“ sein. Die Richter des VfGH haben einmal mehr bewiesen, daß die Justiz Paragraphen der gesellschaftlichen Entwicklung entsprechend, also sozial interpretieren und fast möchte ich sagen, „pädagogisch“ auslegen kann. Das war für mich persönlich die eigentliche Überraschung.

Europareifes Erkenntnis

Daneben muß das Erkenntnis wirklich als „europareif“ bezeichnet werden, weil es gegen nationalistische Trennmauern und gegen bornierte Sprachgrenzen, insbesondere gegen solche in Kärnten, spricht. Man braucht das ja nicht so eng sehen, wie dies etwa einer der geistigen Väter des Kärntner Schultrennungsmodells getan hat; in einem Standard-Gespräch bezeichnete der oberste Kärntner Landesjurist das VfGH-Erkenntnis als „Verhöhnung der Landesregierung“. Das Urteil ist, nüchtern betrachtet, zwar fraglos eine Absage an die restriktive und deutschnational orientierte Minderheitenpolitik; es ist aber als positive Aufforderung zu sehen, nun auch auf Landesebene dem Geist des Österreichischen Staatsvertrages zu folgen und eine aktive Minderheitenförderung einzuleiten. Das Erkenntnis ist sicher darüber hinaus „bahnbrechend“, weil es auch für künftigen Diskussionen um ein europäisches Volksgruppenrecht Maßstäbe setzt, die wohl kaum mehr umgangen werden können.

Dr. Peter Gstettner, Sozialwissenschaftler und Pädagoge an der Universität Klagenfurt/Celovec

Für offene, interkulturelle Modellschulen in Kärnten

SV: Einige der bisherigen Reaktionen von Kärntner Landespolitikern lassen aber eher Gegenteiliges erwarten. Könnte das Erkenntnis auch zu einer Verschlechterung der jetzt ohnehin schon prekären Situation der Kärntner Slowenen führen?

Gstettner: Nach außen hin mag es momentan vielleicht so aussehen. Die breite Mehrheit der Bevölkerung hat jedoch ganz anders reagiert, nämlich dem Urteil gegenüber sehr aufgeschlossen und mit durchaus freundlicher Akzeptanz. Die Reaktionen des Dreiparteienpakts sind eher symptomatisch für „schlechtes Gewissen“. So reagiert ja auch nur jemand, der dabei ertappt worden ist, wieder einmal – gemäß der bekannten Salamtaktik – ein Stück von den Minderheitenrechten abgeschnitten zu haben oder solches tun zu wollen. Die „Überraschung“ der Politiker hat ja auch nicht sehr echt gewirkt und kommt allenfalls daher, daß sie sich selbst immer vorgesagt haben, der Staatsvertrag sei in Kärnten eh schon längst erfüllt, der Minderheit ginge es ohnehin (viel zu) gut und die Zustimmung von Smolle haben wir sicher im Sack.

1981 „verschlafen“

Dabei wurde scheinbar völlig verdrängt, das der VfGH schon 1981 in einem Erkenntnis festgestellt hat, daß sich das Siedlungsgebiet der slowenischen Volksgruppe auch auf die Städte Klagenfurt und Villach erstreckt. Leider wurden daraus damals keine bildungspolitischen Konsequenzen gezogen, weder von den Slowenen noch von der Regierung. Letztere hat zum Teil bis heute nicht aufgehört, von Klagenfurt als einer „rein deutschen Stadt“ zu reden und jede multikulturelle Entwicklung im Land abzublocken. Selbst wenn jetzt wieder verschiedene Politiker herumdüffeln, wie man vielleicht doch noch aus dem VfGH-Urteil Minder-

heitenfeindliches und Negatives für die slowenische Volksgruppe herauslesen könnte, so ist es höchst unwahrscheinlich, daß jetzt wiederum Maßnahmen gesetzt werden, die im althergebrachten Trend liegen und der Verfassungsauslegung durch den VfGH widersprechen. Jetzt gegen die Kärntner Slowenen, die ein Grundrecht bestätigt bekommen haben, mit einem Vergeltungsfeldzug vorzugehen, sie noch weiter einzuengen oder sie von der multiethnischen Entwicklung abzuspalten, wäre für das international bereits schwer angeschlagene Image der Kärntner Minderheitenpolitik wirklich nicht sehr gut und dem vielzitierten Frieden im Lande höchst abträglich.

SV: Was aber ist von den Ankündigungen zu halten, daß die sog. Kärntner Pädagogenkommission wieder tätig werden soll und daß an den angemeldeten Kindern „Sprachtests“ vorgenommen werden sollen?

Gstettner: Ich glaube, über die sogenannte Kärntner Pädagogenkommission, über ihren politischen Auftrag, über ihre parteipolitische Zusammensetzung und über ihre damalige Arbeitsweise braucht nicht geredet werden. Das alles ist so hinlänglich bekannt wie die Produkte, die diese Kommission geliefert hat. Es ist ja großteils gerade die Politik, die diese Kommission mitgetragen und legitimiert hat, die nun im Widerspruch zur Entscheidung des VfGH steht. Es wäre jetzt mehr als paradox, Leute mit der Umsetzung eines Urteils zu betrauen, die den Entscheid als Angriff auf ihre bisherige Minderheitenpolitik sehen. Wie sollen auch Leute, denen interkulturelles Lernen und eine multikulturelle Gesellschaft öffentlich nicht ins Konzept passen, die der slowenischen Sprache und Kultur keine Gleichberechtigung einräumen wollen oder die sich nicht einmal getrauen, für ei-

ne obligatorische Zweisprachigkeit in der Region zu werben, wie sollen, bitte schön, diese Leute jetzt auf einmal den Mut oder die pädagogische Phantasie aufbringen, eine interkulturelle Schule in Klagenfurt/Celovec zu planen und zu unterstützen?

Ohne rechtliche Deckung

Es erübrigt sich auch, darüber zu spekulieren, ob nicht durch irgendwelche „Sprachprüfungen“ die Anmeldungen zu so einer Schule bzw. zum zweisprachigen Unterricht noch weitergehend kanalisiert und volkstumpolitisch eingeschränkt werden können. Ich habe beschrieben, wie schon jetzt durch eine grobe Einschätzung von

bar ist, wo Reforminitiativen im Bildungswesen umgesetzt werden, wäre auf zwei Ebenen vorzugehen: Es müßten „oben“, also auf Bundesebene, Hilfestellungen, Rahmenbedingungen und Initiativen entwickelt und abgesichert werden. Dazu könnte etwa wieder die Bundesexpertenkommission einberufen werden. Allerdings müßte sie dieses Mal ohne politischen Druck arbeiten dürfen und nicht bereits mit einem „Zwischenbericht“ in der Luft hängen gelassen werden. Sie könnte ohne weiteres mehr Kompetenzen und mehr pädagogische Fachleute vertragen, also weniger Parteipolitiker. In so einer Kommission wären auch die Standards des interkulturellen Lernens, wie sie international üblich sind, für Kärnten zu adaptieren; verschiedene Modelle multikultureller Schulen in Europa sollten dort überprüft und auf ihre Anwendbarkeit hin diskutiert werden. Dadurch wäre gewährleistet, daß europaweit sich abzeichnende Schulentwicklungen nicht wieder vor den Toren Kärntens halt machen müssen. Internationale Organisationen, wie etwa die UNESCO, der Europarat oder die Rektorenkonferenz der Alpen-Adria-Universitäten, sollten die Patronanz bzw. den „Ehrenschutz“ über solche Modellschulen übernehmen. Auch die überregionalen fachlichen Beratungsfunktionen könnten in diesem Rahmen organisiert werden.

Auf zwei Ebenen vorgehen

Von „unten“ entwickeln sich bereits Initiativen von betroffenen und interessierten Eltern, die ja schon vor Jahren ihre Wünsche nach zweisprachigen Ausbildungsstätten für ihre Kinder artikuliert haben. Diese Elterngruppe, die nun den Elternverein „Zweisprachige Volksschule in Klagenfurt/Skupnost staršev za dvojezično šolo v Celovcu“ gegründet hat, entwickelt bereits im Dialog mit pädagogischen Fachleuten Konzepte und organisatorische Modelle, wie so eine interkulturelle Schule aussehen könnte. Sicher sind da noch viele Diskussionen notwendig. Grundsätzlich entspricht diese Vorgangsweise aber ganz einer modernen, gemeindenahen und bedürfnisorientierten Reformentwicklung. Die zentrale Einbeziehung der betroffenen Eltern und der engagierten Lehrerschaft wird zu einem Prüfstein vor allem für jene Politiker werden, die bisher immer nur von „Bürgernähe“ und „Elternrecht“ geredet haben, wenn sie sich davon wahltaktische Vorteile versprochen. Die Öffnung der Schule, die enge Kooperation mit den Eltern, die Einbeziehung des sozialen Umfelds in den Unterricht, dies alles macht ja eigentlich das Salz in der Suppe des interkulturellen Unterrichts aus. Warum sollte auf diese Weise nicht eine attrak-

Sprachkenntnissen der angemeldeten Kinder Druck ausgeübt wird und die unterschiedlichen Sprachkenntnisse im Slowenischen zum Politikum für weitreichende Trennungsabsichten gemacht werden (vgl. „Zwanghaft Deutsch?“, Drava-Verlag, Seite 157-163). Diese Praxis der Sprachstandseinschätzung bei den slowenischlernenden Kindern hat schon jetzt keine rechtliche Deckung, sie widerspricht dem Gleichbehandlungsprinzip, denn an sich müßten sonst ja auch bei den Einsprachigen solche Einschätzungen und Erhebungen gemacht werden, da diese in der deutschen Sprache ja auch sehr unterschiedliche Niveaus und Kompetenzen haben. Da in all den Jahren dieser illegalen Praxis der Sprachstandserhebungen keine didaktischen Hilfen für den Unterricht resultiert sind, hat schon die damalige Bundesexpertenkommission zu Recht empfohlen, entweder bei allen Kindern sprachdiagnostische Tests einzusetzen und die Schlußfolgerungen den Pädagogen zu überlassen oder, was vermutlich besser wäre, mit der einseitig diskriminierenden Politik der alljährlichen Spracherhebung an den Schulen Schluß zu machen.

Es ist folglich unvorstellbar, daß nun aus rein politischen Absichten diese Praxis der Sprach- oder „Reifetests“ noch verschärft und als ethnopolitisches Instrument der Einschätzung von Volksgruppenzugehörigkeit mißbraucht wird. Ich glaube, daß alle diese Vorschläge sehr unüberlegt kommen und der momentanen politischen Überreaktion entspringen. In einem modernen Schulwesen gibt es dafür ja kaum Durchsetzungschancen.

SV: Wie könnte es nun aber im Interesse einer Umsetzung des VfGH-Urteils tatsächlich weitergehen?

Gstettner: Entsprechend der Entwicklung, die international überall dort beobacht-

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA	TE DNI NA TELEVIZIJI
TO 23. 1.	9.05 Družina Adams, v 13 nadaljevanjih; 10.30 Ples vampirjev; 14.20 Batman; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Lepotica in mož z levjim obrazom; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Vrtovi Pozejdona; 21.07 Roda-Roda; 22.00 Pogledi s strani; 23.40 Simon Templar; 0.25 Aktualno.	16.55 Leksikon umetnikov; 17.30 Orientacija; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Made in Austria; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.	9.00 Zimski počitniški spored; 9.55 SP – veleslalom (ž); 10.40 SP – veleslalom (m); 12.25 SP – veleslalom (ž); 13.20 SP – veleslalom (m); 13.35 Sedma steza; 15.35 Zimski počitniški spored; 16.30 Dnevnik; 17.40 Spored za otroke: Lonček kuhaj; Pohorska omleta; Po sledi ptice Dodo; Periskop; 19.00 Risanka; 20.05 G. Kelly: Vedno popoldne.	 <p>Pikantno in zabavno svojih dni Torek, 23. 1. 1990, TV A1, 21.05 – Komur ni za kriminalke ali utopične filme, se bo ta večer odločil za zabavno oddajo Roda-Roda, v kateri bodo znani igralci zbijali šale in pikre iz svojih dni. Režiser te 2. humoristične oddaje, Herman Leitner, je okoli sebe zbral same odlične komike in satirike kot so Pert Weck, Kurt Sowinetz, Alfred Böhm, Ida Krotendorf, Lukas Resetarits in drugi.</p> <p>Film o Ameriki sedemdesetih let Sreda, 24. 1. 1990, TV Lj1, 20.05 – Kot film tedna bo tokrat na sporedu ameriški film Trije kondorjevi dnevi, ki prikazuje Ameriko iz sedemdesetih let, ko je ta dežela bila v hudi ekonomski, politični, predvsem pa v moralni krizi. V filmu gre za prikaz vloge CIA, nečednih poslov in nelegalnega nasilja te oporečne institucije. Scenarij sta napisala Lorenzo Semple in David Rayfiel, zrežiral pa Sydney Pollak; v glavnih vlogah pa nastopajo Robert Redford, Faye Dunaway, Cliff Robertson in drugi.</p> <p>O koroški likovni umetnosti Četrtek, 25. 1. 1990, TV A2, 21.05 – V okviru oddaj „Spektrum“ bo pod naslovom Barve neke dežele – „Koroški kolorit“ šlo za prikaz koroške likovne umetnosti. Odkar je Moro ustanovil slikarsko kolonijo, je bila Koroška pokrajina za umetnike vedno znova predmet razprav in izziv. Čajenska skupina je po smrti Klimta in Schieleja odločno vplivala na avstrijsko umetnost. Tudi poznejše generacije so bile nad pokrajino fascinirane in v odporu ali vzajemnosti s tradicijo sledijo pod vplivom južne svetlobe temu koroškemu koloritu. Oddajo je pripravil koroški deželni studio; ponovili jo bodo 27. januarja na prvem tv sporedu.</p>
SR 24. 1.	9.05 Družina Adams; 10.30 Velika ljubezen Clare Schumann; 14.20 Batman; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Lepotica in mož z levjim obrazom; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Dediščina Guldenburgovih; 21.00 Pogledi s strani; 21.10 Lov, dolg 3000 milj; 22.45 Grozni partner, kriminalka.	16.55 Leksikon umetnikov; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 V tišini... umor; 21.45 Novo v kinu; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Pomnenje; 23.30 Svet tridesetih let; 0.20 Aktualno.	9.00 Zimski počitniški spored; 12.05 Igrani film; 14.00 G. Kelly: Vedno popoldne; 15.25 Teleski '90; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Mozaik: Netopir pod srjaco; Po sledeh napredka; 18.05 Spored za otroke: Zbis: I. Zorman: Storžkovo popoldne; 18.50 Risanka; 19.20 Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 Trije kondorjevi dnevi.	
ČE 25. 1.	9.05 Družina Adams; 10.30 Ali življenje ni lepo; 14.20 Batman; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Lepotica in mož z levjim obrazom; 19.30 Čas v sliki; Šport; 20.15 Show mix, pozor, kamera; 21.22 Vstopite; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Če oče s sinom; 23.10 Aktualno; 23.15 Prevaranti; 0.50 Poročila.	17.10 Leksikon umetnikov; 15.15 Sledovi preteklosti; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Barve neke dežele; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.	9.00 Zimski počitniški spored; 15.25 Mozaik; Alpe-Jadran; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Mozaik; 18.00 Spored za otroke: Mladi Sherlock; Ciciban, dober dan; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 D. Baker: Paracelsus; 21.05 Tednik; 22.10 Dnevnik; Šport; Vreme; 22.30 B. Nušič: Žalujoci ostali; 0.50 Videostrani.	
RADIO KOROŠKA 18.10–19.00 Torek, 23. 1. „Kaj mi sami prispevamo k uresničevanju naših pravic?“ Sreda, 24. 1. Glasbena sreda Večerna 21–22 Simozij o ljudski pesmi Četrtek, 25. 1. Rož–Podjuna–Zilja		Podelitev XI. Tischlerjeve nagrade Ponedeljek, 29. 1. 1990: Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza letos že enajstič podelujeta Tischlerjevo nagrado. Letos jo bo prejel univerzitetni profesor dr. Erich Prunč, od lani dalje vodja inštituta za prevajalstvo na graški univerzi. Dr. Prunč bo Tischlerjevo nagrado prejel kot priznanje za vsestransko prizadevanje na kulturnem in znanstvenem področju. Kot jezikoslovec je začel s temeljitim preučevanjem koroških narečij in pripravil znanstveno izdajo pesniškega dela Urbana Jarnika.		

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Ponedeljek 22. 1. 19.00	Hotel Rutar v Dobri vasi	GOSPODARSKO ZBOROVANJE Vabljeni podjetniki, gospodarstveniki, poslovodje, prostopoklicni in občinski odborniki, ki govorijo slovensko	Gospodarska zveza
Ponedeljek 22. 1. 19.00	Slomškov dom Mohorjeve v Celovcu	„KAJ JE EVROPA PUSTILA NA FILIPINIH“ Skioplično predavanje Ivana Korena iz Ljubljane	KDO
Ponedeljek 22. 1. 19.30	Farna dvorana v Šmihelu	ODPADKI – PREPREČEVANJE ODPADKOV – PRAVILNO NAKUPOVANJE	KPD Šmihel
Torek 23. 1. 19.00	Tischlerjeva dvorana Slomškovega doma, Celovec	PODELITEV XI. TISCHLERJEVE NAGRADE Sodelujeta: Otroški zbor in MoPZ iz Škocijana	NSKS, KKZ
Četrtek 25. 1. 20.00	Evropska hiša Reitschulg. 4 v Celovcu	DISKUSIJA NA TEMO JEZIK-MEJE/ SPRACH-GRENZEN Diskusijo vodi dr. Reginald Vospernik	KDO Akademikerverband
Četrtek 25. 1. 20.00	Klubske prostori, Gradec	REDNI OBČNI ZBOR KLUBA SLOVENSkih ŠTUDENTK IN ŠTUDENTOV V GRADCU	
Petek 26. 1. 20.00	Dom sindikatov v Celovcu	GIMNAZIJSKI PLES Igra ansambel ŠOK iz Slovenije; v prvem nadstropju diskoteka	Maturanti slovenske gimnazije

RAZSTAVE

Dunaj
– Delovna skupnost Oman-Wiplinger, – Rasumofskygasse 22, Musilova hiša – Valentin Oman, slike iz cikla Plešivec, Pariškega in Primorskega rekiema in iz novega cikla Dunajski mrtvaški ples.

Celovec
– Deželna galerija – Hans Staudacher, slike – razstava je odprta do 28. 1. – Galerija v knjigarni Mohorjeve – razstava slik, grafik in kipov dijakov Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. – Kulturna taberna Pri Joklnu – Evgen Bavčar – Onkraj vidnega, črno-bele fotografije.

Tinje
– Galerija Tinje – Hanzi Čertov, skulpture iz lesa.

Ljubljana
– Mestno gledališče ljubljansko – Iska Ranó „Goli človek in golo obličje, slike, do 28. 2. 1990.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 19. 1. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,80	12,40
za 1 angleški funt	£ 19,30	20,30
za 100 franc. frankov	f 201,50	211,50
za 100 ital. lir	Lit 0,92	0,97
za 100 dinarjev	DIN 85,00	115,00
za 100 švic. frankov	sfr 779,00	803,00
za 100 holand. guldnov	Hfl 615,50	633,50
za 100 nemških mark	DM 694,20	712,20

Posreduje: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

9 15 28 31 39 41 (1) 221 11X XX2 211
Joker: 739776 b.j. Stava: 0:2, 1:2, 3:0, 2:0, b.j.

SLOVENSKI NADSTRANKARSKI VESTNIK časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausegeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

TRIBUNA BRALCEV

Odgovor na pismo Štefana Merkača

Kritika Štefana Merkača je deloma upravičena. Televizijski prispevek, s katerim se pisec odprtega pisma ne strinja, je nastal pod skrajno neugodnimi pogoji, takšnimi, kot doslej še nikdar na kakem televizijskem snemanju. Štefan Merkač se je izkazal za skrajno nekooperativnega, tako da prispevek ni uspel ne v njegovo ne v naše zadovoljstvo. Kljub temu sem prepričan, da bo v bodoče uspelo najti boljši način sodelovanja, ker lutkovna skupina iz Šmihela sodi med naše najbolj kreativne kulturne činitele.

Očitek, da manjka prispevkov za odajo, ne drži. Pred kratkim smo z lutkovno skupino pod mentorstvom Pavla Zablatnika posneli serijo lutkovnih scen posebej za naše male gledalce. V naslednjih tednih bodo reakcije nanje prav gotovo povsem drugačne.

Mirko Bogataj

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji in realni gimnaziji za Slovence v Celovcu, Prof.-Janežič-Platz 1, želi uvesti bife za učence (z malicami in brezalkoholnimi pijačami)

Interesenti, ki bi hoteli voditi tak bife, so naprošeni, da se oglašijo v ravnateljstvu slovenske gimnazije. Poprej se je treba najaviti telefonsko: 0463 / 33 3 53.

od
vsepovsod

Albanski Chaplin

Albanska tiskovna agencija ATA je sporočila, da je v Tirani izšla avtobiografija slavnega filmskega komika in režiserja Charlieja Chaplina. Agencija ga je predstavila kot „borca za socialne pravice, ki je vendar branil svobodo, demokracijo in enakost“, v svoji avtobiografiji pa da je opisal težko, vendar uspešno pot zvezdnika nemega filma.

Vzorni En-laj

Te dni je minilo štirinajst let, odkar je umrl nekdanji kitajski premier Ču En-laj. Sodeč po pisanju kitajskega tiska je ostal eden redkih kitajskih voditeljev, ki mu pripisujejo samo pozitivne lastnosti. Kot dosleden zagovornik „preprostega življenja in težkega dela“ je nosil pižame celih dvajset let in se najraje vozil v skromnem kitajskem avtomobilu Rdeča zastava.

Leta 1949 je prepovedal uvoz 10.000 koles, ker je menil, da jih Kitajska lahko sama izdelata. Tudi če je potoval z vlakom, nikoli ni delal nenačrtovanih postankov, ker mu je bil čas drugih ljudi preveč dragocen.

Varovanje naših rastlinskih vrst

Celotna varstvena dejavnost izhaja iz človekovega pogleda na okolje, saj varujemo le tisti del narave, ki nam nekaj pomeni, hkrati pa se zavedamo njegove ogroženosti. To načelo velja tudi za rastline. Potreba po varovanju rastlinskega sveta izhaja

že iz vloge rastlin v ekosistemu. Omenimo le fotosintezo, pri kateri nastajajo organske snovi in kisik. Rastline torej proizvajajo dve temeljni prvini, ki omogočata obstoj in razvoj drugih življenjskih oblik na Zemlji (hranjenje in dihanje).

Bogastva rastlinske odeje ne smemo ocenjevati zgolj po količini in pomenu listnega zelenila. Z evolucijo so vrste nastajale in izginjale, dedne zasnove so se prilagajale razmeram v okolju, tako da predstavnik rastlinskega sveta najdemo od ocenov do malodane najvišjih vrhov.

Vsaka vrsta je v prostoru in času enkratna. S širomašenjem števila vrst izgublamo dragocena, evolucijsko prebrana zaporedja dednih zasnov, vse to pa vodi k rušenju naravnega ravnotežja in prekomerni porabi energije.

To brezizjemno enosmernost ponazarja tudi misel iz gradiva Svetovnega sklada za varstvo narave (WWF): „... vozila, letala, satelite, ki jih je razdeljal človek, je zmeraj mogoče napraviti ponovno. Živega bitja, naj bo želva, slon ali samo preprost metulj, pa vsej naši znanosti navkljub ni več mogoče obnoviti!“

Rožnati morski teloh sodi med zaščitene rastline

Šok na letošnjem gimnazijskem plesu

Znani in priljubljeni zabavnoglasbeni ansambel Šok (na sliki) iz Slovenije bo na letošnjem gimnazijskem plesu poskrbel za dobro razpoloženje in zabavo, predvsem pa za izvrstno glasbo za ples. Maturantje 8. a in 8. b razreda Zvezne gimnazije za Slovence namreč vabijo v petek, 26. januarja 1990, ob 20. uri v Dom sindikatov na svoj tradicionalni gimnazijski ples, ki sodi med prave obvezne termine za mladino in nekoliko starejše. Poleg nastopa skupine Šok so maturantje pripravili v 1. nadstropju še diskoteko ter številne vložke – ne samo za polnoč. Toda o teh dodatkih še ne govorijo, čeprav bodo gotovo vredni ogleda.

Na seznamu Unesca

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) je v seznam svetovne naravne in kulturne dediščine uvrstila osem novih „spomenikov“, tako da jih je zdaj skupno 323.

Med novostmi so starogrško svetišče Olimpija na Peloponezu, zgodnjegotska cistercijska opatija v Alcobaci, razvaline budistič-

nega samostana v Sanchiju, severovzhodno od Bhopala, in tasmanska divjina. Spomenike, ki so uvrščeni na ta seznam, naj bi države, v katerih se nahajajo, rešile propada in naredile pristopne za obiskovalce iz vsega sveta. Kot je znano, je na tem seznamu Unesca tudi nekaj jugoslovanskih spomenikov, med zadnjimi pa so se jim pridružile tudi Škocijanske jame.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Dunja Jamnig na vseavstrijsko tekmo

V nedeljo je bilo letošnje šolarsko prvenstvo za koroški smučarski pokal. Danijel Užnik, sijajni tekmovalac ŠD Šentjanž, je odločil slalomsko preizkušnjo v svojo korist in tako premagal tudi svojega večnega tekmeca Rainerja Schönfelderja. Tudi Dunja

Jamnig iz Šentjanža je dosegla viden rezultat, namreč tretje mesto, pri čemer pa je imela smolo, da je v zadnjih vraticih naredila napako, ki jo je le z artističnim vložkom (skozi cilj je zapeljala celo zadenjski) še popravila.

V soboto pa je bila Dunja na preizkušnji v veleslalomu drugouvrščena Korošica, tako da si je zagotovila svoje mesto v koroški deželni ekipi. Skupaj z Danijelom Užnikom se bo udeležila avstrijskega tekmovanja, ki bo to soboto in nedeljo v Radstadtu.

Pa še tretja tekmovalka ŠD Šentjanž ima možnost za vstop koroško ekipo. Tatjana Zablatnik je namreč ta vikend z dvema odličnima nastopoma dokazala, da se zna uveljaviti tudi v šolarski skupini, potem ko je lani postala pokalna prvakinja med otroki. V slalomu in veleslalomu je v svojem letniku namreč obakrat zasedla odlično drugo mesto. Čestitamo!

Dunja Jamnig

Odbojkarji Doba so tokrat doživeli zmago in poraz, kar je normalno, saj sta ekipi nastopili v družinskem derbiju. V tem je bilo drugo moštvo močnejše, tako da tudi odpor Marka Trampuža ni zadostoval: Dob II je zmagal s 3:1. Ženska ekipa pa je v Wolfsbergu slavila kar s 3:0, naslov prvakinj spodnje lige ji je skorajda že zagotovljen.

Mateja Svet

(na sliki) je bila zmagovalka tekmovanju za Zlato lisico v Mariboru. Na tekmovanju za Svetovni pokal je v veleslalomu zmagala, v slalomu pa je zasedla odlično 4. mesto (zmagovalka: Schneider – Švica). Avstrijke so bile na častnih mestih, v skupnem seštevku pa še naprej vodi Anita Wachter (A) z 208 točkami.

ŠAHOVSKA RUBRIKA

ureja: Silvo Kovač

Šahovska naloga št.: 69

Judit POLGAR – HANSEN / Kopenhagen 1989

Mlada 13-letna madžarska šahistka Judit Polgar dosega tudi na moških turnirjih izredno dobre rezultate. Po 32. potezah je v omenjeni partiji nastala pozicija, ki je na diagramu. Dvovrstna pozicija pa je trenutno bolj ugodna za belo, ki je na potezi. Kako je Polgarjeva učinkovito premagala nasprotnika, je naloga reševalcev!

Rešitev naloge št.: 68

Beli z žrtvijo lovca **1.Lc4!** zapira vezavo črne dame na beli diagonali a2 – g8. Črni je izsiljen **1...Tc4**; vzeti lovca nakar sledi še žrtev belega kmeta, ki se na osmi vrsti spremeni v damo **2.g8D+**. Beli je tako dirigiral črnega kralja na osmo vrsto, kjer ga čaka novo presenečenje. **2...Kg8**: **3.Td8+Kh7**: za zmago se žrtvuje še trdnjava! Sedaj pa sledi **4.Th8 mat!**